

->- v. Pastor Zittig.
->- Språkläraren Rongain.

Ödmjukast får jag anhålla att Herrarne ville hafva godheten före aftonen tillsända mig en förteckning öfver de Kurser Skolans elever under Herrarne's ledning sednaste Höst-Termin genomgått samt öfver dem till innevarande Termins slut medhinna.

Joh. Vilh. Snellman

10

d. 5 Maj.

238 J. V. SNELLMAN - BORGÅ DOMKAPITEL 9. V
1844

RA, Borgå domkapitels arkiv

Ödmjukaste Memorial!

20

Härhos får till åttlydnad af vördad befallning jag i djupaste ödmjukhet insända förslag till Lärokurs och Läseordning vid Högre Elementarskolorna, utbedjande mig lika ödmjukt Högvördigste Herr Doctors Biskopens och Ordensledamotens så och Det Högvördiga Domkapitlets höggunstiga öfverseende med befallningens så sena efterföljd. Med den ringa erfarenhet af Skolans förhållanden jag eger, har det varit mig svårt att angifva, hvad som borde anses för densamma nyttigt och nödigt. Synnerligast i afseende å Lärokursen har jag varit tvungen afvänta den erfarenhet, nu pågående Skolår kunnat för dess bestämmande gifva. Stödd på denna erfarenhet, ehuru ringa, samt på värda Herrarnes Medlärares råd och omdömen, vågar jag framställa hosföljande Förslag med den Försäkran att detsamma intet innehåller, som icke är utförbart och, såvida det är nytt, befunnits af det kännbaraste behof påkalladt. Likväl bör jag nämna, att Förslaget till Första Klassens vårdande af en enda lärare, utom Ryska Språkläraren, å mina Herrarnes medlärares sida icke funnit erkännande. Likväl fasthåller jag detta förslag emedan jag icke finner mig af deras skäl öfvertygad, dock beklagande, att det stora ansvar och den möda, som sålunda skulle drabba Tredje Kollegan, illa motsvaras af hans ställning i samhället, hvilken icke bjuder dagligt bröd mot dagligt, ansträngdt och kärleksrikt arbete. Kuopio den 9 Maj 1844

30

40

Joh. Vilh. Snellman,

Förslag till Lärokurs vid Högre Elementarskolorna

Wilkor för inträde på skolans Första klass.

Innanläsning

ren, förenad med förmåga att uppfatta en i enkel, berättande stil hållen läsning.

50

Kateches

den af Lindblom utgifna, både mindre och större Katechesen.

Latinsk

Grammatik Strelings till och med 2:dra Declinationen, med förbigåen-

de likväl af undantagen från reglorna för Substantivernas Genus, jemte förmåga att använda hithörande exempel i Öfningsexempel lämpade till Latinska språkets Etymologi» tryckt i Helsingfors 1834.

Lärokurs på Första Klassen.

Religion

Katechesen efter Lindblom

Biblisk Historia efter Hübner; Gamla Testamentets

10 *Latin*

Grammatik efter Streling

Etymologien med härtill hörande Öfnings Exempel af Öfversättningar till Swenskan och från Swenskan till Latin.

Ryska

Innanläsning.

Grammatik efter Akinder; Formläran.

Geometri

efter Euklides t. o. m. 32. Propositionen i Första Boken.

Arithmetik.

20 Quattuor Species i enkla tal samt Sorters förvandling efter junkers tabeller.

Geographi

efter Palmblad; Physiska Geographien.

Lärokurs för Andra klassen.

Religion

Kateches och Biblisk Historia, äfwen nya Testamentets.

Latin

30 Grammatik: de hufwudsakligaste Syntaktiska reglor samt hithörande skriföfningar efter Döring.

Explikation efter en för ändamålet lämpad Elementarbok.

Ryska

Grammatik: Hela Etymologien jemte skriföfningar efter Geitlin till sidan 32.

Explikation efter Ehrströms och Ottelins Läsebok t. o. m. sid. 18.

Geometri

1:sta och 2:dra Boken af Euklides.

Arithmetik

40 Quattuor Species i sorter och enkel Regula di tri.

2) *Geografi*

Matematisk Geografi samt Europas politiska Geografi t. o. m. Storbri-tanniens.

1) *Allmän Historie*

efter Ekelund; Gamla Historien till Puniska krigens slut.

Lärokurs på Tredje Klassen

Religion

50 Repetition af Kateches och Biblisk historie samt Bibel Läsning.

Latin

Grammatik: speciela reglor i Syntaxis samt skriföfningar efter Döring 2:dra kursen.

Explikation: Cornelius Nepos

Grekiska

?

Ryska

Grammatik: Syntaxis, jemte skriföfningar efter Geitlin till sid. 60.

Explikation: 72 sidor i Ehrströms och Ottelins Läsebok.

Tyska:

Grammatik efter Lyths Språklära.

Explikation: efter densamma till sidan 83 1:sta Kursen

Fransyska:

Grammatik efter Guinesards Lärobok.

Explikation efter densamma t. o. m. sid 143 första Delen. 10

Geometri:

3:dje och 4:de Boken af Euklides.

Arithmetik:

Bråk räkning och Regula di tri med Bråk.

Historie:

Gamla Historien och Medeltidens till Carl den Stores tidehvarf.

Geografi.

t. o. m. Asiens Politiska Geografi.

Lärokurs på Fjerde Klassen.

20

Religion:

efter Bruhn's Compendium

Theologiae Dogm. Cap.1. samt 2. 7. 8 delvis med utanläsning af §§, men förbigående af förklaringarne.

Latin

Cicero, de Officiis Lib(ri) I, II Orationes pro Archia Poëta; M. Marcello Q. Ligario.

Virgilius: Æneis Lib(ri) I, IV. Cæsar de Bello Gallico Lib(ri) I, IV.

Skriföfningar: sammanhängande berättelser och afhandlingar. 30

Grekiska.

Grammatik efter Lange.

Explikation: Johannis Evangelium och Xenophon: Anabasis 1:a Boken.

Hebraiska:

Grammatik.

Explikation: fyra Davids Psalmer.

Finska:

Grammatik, skriftlig öfversättning och Kultala.

Ryska:

Ehrströms och Ottelins Läsebok.

Skriföfningar efter Geitlin.

Tyska:

Efter Lyth 1:a och 2. kursen valda stycken om Schiller Geschichte des dreyssigjährigen Krieges. 40

Franska

Grammatik efter Guinhard 2:dra Delen

Explikation: efter densamma 1. et 2. Delen.

Geometri:

5 och 6:te Boken af Euklides, derjemte Propositions Läran af G. G. Hällström. 50

Arithmetik:

Sammansatt Regula di Tri och dess tillämpningar, samt Dcimal bråk.

Historie:

Medeltidens samt nyare tidens efter Palmblad.

Geografi

efter densamma.

Physik

efter Vieths Lärobok.

Naturalhistorie.

Botanik efter Hartman,

Anmärkningar till ödmjukast ingifvet Förslag för Lärokurs och Läseordning wid Högre Elementarskolorna.

10

Läseordningen uppgjord med noggrannt afseende:

1:o på en jemn fördelning af de särskilda kunskapsämnen i hänsigt till deras olika swärfattlighet för lärjungen;

2:o På de tvenne skilda afdelningarne a) och b) i 3 och 4 klasserna; hwarwid lektionerna i Ryska och Franska språken blifwit så ordnade, att äfwen lärjungar tillhörande Lärda afdelningen i dem må kunna deltaga, samt för de Civila afdelningarne läse timmar bestämda näst efter Morgonbönen och näst före Aftonbönen;

20

3:o På nyttan att begagna dagens ljusare timmar för lektioner i Geometri och *Geografi*;

4:o på möjligheten för läraren att handleda de tvenne kretsar 1) och 2), som tillfölje af den föreslagna Lärokursen skulle uppstå å 1:a och 4:de klasserna.

Hwarförutan äfwen afsetts så widt det jemte det föregående varit möjligt.

5:o Att Rektor och Konrektor måtte, såsom öfligt varit tillgodonjuta någon heldags ledighet, samt

30

6:o Lärarena på 2:dra och 3:dje klasserna, i händelse för dessa klasser ämnesläsning blefve tillåten, likwäl kunde hafwa sina lärotimmar i oafbruten tidsföljd, emedan ett annat förhållande både lätt kan medföra tidsförlust för underwisningen och dertill alltid gagnlöst obehag för Läraren.

40

Lärokursen är öfwerhufwud beräknad så högt erfarenheten wid härvarande Skola lärt, att den *med säkerhet* kan drifwas, då äfwen, såsom härstädes under detta års lopp skett, hwarje Läsetermin dubbla repetitioner kunna medhinnas, och wågar jag i synnerhet fästa uppmärksamheten derpå, att stadgandet af större pensa kanske skulle hindra dessa repetitioner, hwilkas nytta och nödwändighet är så erkänd, och wid hwilka lärarene genom bestämdaste föreskrift borde bindas. Äfwen det minutiösa bestämmandet af paginatal m. m. torde icke förefalla öfwerflödigt, om det betänkes, huru lätt det helas ordning utan denna noggranhet i bestämningarne rubbas, samt att Lärokurs och Läseordning sammantagna äfwen bestämma lärometoden och utgöra den bestående fördel, som skall föra Läroanstalten till oberoende af Lärarens wexling och olika håg.

Hwad nu förut den föreslagna Lärokursen af två år för Första klassen beträffar, så finnas för densamma följande grunder.

50

1:o Kan wid så unga lärjungars mottagande i Skolan hwarken noggrant urval ske eller afgöras om deras krafter skulle tillåta dem att på ett år genomgå klassens lärokurs;

2:o är wid den tidigare åldren lärarens trägnare omwårdnad af nöden, och då på denne klass, om Lärokursen beräknades för ett år, wid hwarje examen en mängd lärjungar komme att qwarstadna, så blefve det Läraren lika omöjligt att behörigt handleda dem alla

förenade i en lex, som det blefwe obilligt att tillbaka hålla de mera för sig komnes framsteg, hwilket wid en sådan ordning likwäl nödwändigt måste inträffa.

3:o Ehuru således i Läseordnigen lektionerna äro så ordnade, att skenbarligen båda kretsarne hwarje timma kunna sysselsättas af en lärare, så skall detta likwäl högst ofullständigt kunna ske, om denne genom ämneläsning bunden äfwen wid öfriga klasser, är obekant med lärjungarnes framsteg i öfriga ämnen och icke kan lämpa sina fordringar till öfwerensstämmelse med en sådan kännedom, så mycket mer nödig, som lärjungens ålder här fordrar lärarens noggrannaste bekantskap med hans lynne, förmåga och behov af biträde, äfvensom öfwerhufwud faderlig omwårdnad och mildt öfwerseende. 10

Hwarföre jag äfwen wägar ödmjukast föreslå, att denna klass måtte öfwerlämnas åt *en enda Lärares* ledning.

Deremot kan på *Andra* och *Tredje klasserna* fördelen af *ämnesläsningen* utan alla hinder begagnas, så att den ena af Kollegorna undervisar i Religion och Latin samt under Stilskrifning på andra klassen, den andra handleder i Geometri, Arithmetik, Historie och Geografi. *Ett års Lärokurs* på dessa klasser är för behofwet tillräckligt, äfvensom under detta vilkor ämnesläsning blir möjlig. Wid uppflyttning ifrån Första klassen står det skolstyrelsen fritt att förfara med strängaste Urwal, så att hwarje på andra klassen intagen lärjunge må utan swårighet fullända den föreskrifna Lärokursen på ett år, då äfwen säkerhet finnas, att han under det följande skall kunna genomgå Tredje Klassens Lärokurs. Så blir här äfwen den strängare sysselsättning, som utgör ämnesläsningens andra stora fördel, för Lärjungen oskadlig. 20

På *Fjerde Klassen* blir en *Lärokurs för två år* nödwändig, för att lärjungen måtte hinna den utbildning, inträdet wid Gymnasium billigt vis förutsätter. Jag räknar härtill förnämligast en fast Grammatikalisk kunskap och anser denna icke kunna på kortare tid inhemtas, med antagande att Gymnasialkursen blir bestämd till två år, skall en Elementar lärokurs af 8 år icke kunna anses för lång. om den äfwen blir längre än fordom, skall säkert Fäderneslandet derpå icke förlora. Jag får i afseende å fordringar i detta hänseende ödmjukast yttra att i min tanke det vore för Skolan nedsättande, om dessa fordringar skulle i afseende å kunskaper ställas lägre än bilagde Förslag till Lärokurs upptager. Huru stor wigt än det gamla non multa sed multum må ega, skall det säkert wara hwarje Skollärare kärare att se dessa fordringar höjde än sänkta. 30 40

Att den widsträcktare Lärokursen sparas för denna klass, ljuder redan mångfalden af Läroämnen. Detta gynnas också deraf att Klassen eger två Lärare, samt att dessa åtmistone anses ega större skicklighet, hwilken dem torde böra lemnas en längre tid att till lärjungarnes nytta använda.

Särskildt tager jag mig friheten föreslå, att Civila afdelningen måtte tillåtas läsa ett kortare pensum i Virgilius och blott Aneis I. B, men deremot under sednare året jemte Lärda afdelningen läsa Cicero Orationis på en af de för läsning af denna författares skrifter bestämda timmar, af hwilka den till förstnämnde afdelningen hörande lärjunge, som dertill är villig, redan under första årets lopp kan begagna twenne för läsning af de Officcio. 50

Ännu får jag angående Lärokursen äran tillägga:

Att på Första och i synnerhet på Fjerde klassen den lägre Kretsen utan sin skada kan under explikation rhapsodiskt följa med i samma lexä som den Högre;

Att Siffer räkningens fortsättande ännu på fjerde klassen är oundvikligt.

Att behofwet af någon förkunskap i Grekiskan inhemtad på tredje Klassen är stort. Saklårt kunde deremot på denna klass timmarne för Geometrien nedsättas till tre, ja till två, då den nu för 1 och 2. klasserna föreslagna Lärokurs i detta ämne är lågt ställd, hellre för att
10 lämna något öfrigt för 3. Klassen. Skulle således af dessa timmar helst en användas för läsning af Grekisk Grammatik så vore detta af stor nytta för Skolan.

Att de för inträde i Skolans första klass uppställda fordringar äro låga skall medföra det gagn att Skolan icke blir en Korrektions anstaldt för lärlungen *redan meddelad* missbildning.

Af nya *Läroböcker* vågar jag tro, att behofwet är mindre än det ofta anses, om man eljest icke will wända sig till de nya för dessas förträfflighet, utan dertill ledd af de gamlas lämplighet. Och så är mitt
20 öfwertygelse att en ny Lärobok i en Skola har för närmaste framtid samma följder, som hwarje annan revolution, och torde man derföre böra vara säker, att det nya verkliga skall ega en längre framtid. Verkligt behof anser jag finnas af:

1:o En Latinsk Grammatik, helst med bibehållande af Sterelings handgripliga definitioner, men isynnerhet för den längre hunna lärlungens behof riktad med en förbättrad lära om Verbum och en bättre ordnad samking i läran om Coniunctivi och Participii bruk förbättrad Syntax.

2:o En Hebraisk Grammatik, emedan den Sjöbring säges wara ur bokhandeln utgången, samt den af Estlander lærer wara för Skolan
30 olämplig.

3:o Likaså votera kännare för begagnadet af Akianders Ryska Grammatik, hwilken genom sin precision äfwen för lärlungens insigt i Grammatik öfwerhufwud torde blifwa högst gagnelig.

4:o Wore ett theologiskt Compendium på Latinska språket affattad af nöden, emedan det af Bruhns i §§ innehåller för litet och i förklaringarne för mycket. Öfwerhufwud vågar jag anse, att en skolgosse ur theologien icke hemtar Religionskunskap, hwarföre encyklopedi och den theologiska terminologien jemte öfning i Latinska
40 språkets talande torde böra afses.

5:o Har Ekelunds Lärobok i Historien visat sig olämplig, emedan den begrafver de minnesvärda fakta uti minutiösa beskrifningar, hvilka sednare hellre borde öfverlemnas åt Lärarens muntliga föredrag.

6:o Finnes ingen Finsk Grammatik för Skolans behof.

Joh. Vilh. Snellman.